

www.litusgo.eu

LitusGo Εγχειρίδιο

Ενότητα 2

**Συμμετοχή των κοινωνικών
εταιρών και του κοινού στις
διαδικασίες λήψεως αποφάσεων**

Lifelong Learning Programme

Υπεύθυνος Έκδοσης:

Isotech Ltd, Ερευνητές – Σύμβουλοι Περιβάλλοντος

www.isotech.com.cy

Το έργο υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω του Προγράμματος Leonardo da Vinci, Multilateral Project for the Development of Innovation 2009. *Το Εγχειρίδιο αυτό δεσμεύει μόνο τον συντάκτη του και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση μπορεί να γίνει στις πληροφορίες που περιέχονται σε αυτό.*

ISBN set 978-9963-720-22-4

ISBN 978-9963-720-25-5

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο του LitusGo αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού πακέτου που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου LitusGo και το οποίο έχει αναρτηθεί στον ιστοχώρο www.litusgo.eu. Το έργο LitusGo έχει ως στόχο την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των Τοπικών Αρχών και των τοπικών κοινωνικών εταίρων στα θέματα που αφορούν την Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης και τους τρόπους αντιμετώπισης, σε τοπικό επίπεδο, των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή. Το Εγχειρίδιο έχει σπονδυλωτή δομή: αποτελείται από 20 αυτοτελείς ενότητες που μπορούν να διαβαστούν είτε ανεξάρτητα, είτε στο σύνολό τους (δίνοντας την ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος). Το εγχειρίδιο έχει μεταφραστεί στις τέσσερις γλώσσες του προγράμματος: Ελληνική, Αγγλική, Μαλτέζικη και Τουρκική. Διατίθεται σε τρεις μορφές: σε μορφή wiki στον ιστοχώρο του LitusGo, σε dvd και στην ανά χειράς έντυπη μορφή, στην οποία η κάθε ενότητα αποτελεί ανεξάρτητο βιβλιάρκι και τα 20 βιβλιάρκια-ενότητες του κάθε εγχειριδίου περιλαμβάνονται σε χάρτινη θήκη.

- Ενότητα 1: Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο
- Ενότητα 2: Εμπλοκή κοινωνικών εταιρών/ Δημόσια Συμμετοχή
- Ενότητα 3: Αειφόρος τουρισμός/ Φέρουσα ικανότητα
- Ενότητα 4: Διαχείριση υδατικών πόρων
- Ενότητα 5: Αλιεία/ Ιχθυοκαλλιέργεια
- Ενότητα 6: Ποιότητα παράκτιων υδάτων
- Ενότητα 7: Διαχείριση οικοσυστημάτων (χερσαία και παράκτια οικοσυστήματα)
- Ενότητα 8: Διαχείριση αποβλήτων/ ανακύκλωση/ κομποστοποίηση
- Ενότητα 9: Αέρια ρύπανση
- Ενότητα 10: Χρήσεις γης/ Πολεοδομία/ Παράκτια υπερανάπτυξη
- Ενότητα 11: Διαχείριση χερσαίου και θαλάσσιου τοπίου
- Ενότητα 12: Παράκτια μορφολογία: Διαχείριση της παράκτιας διάβρωσης
- Ενότητα 13: Αστική Όχληση 1: Ηχορύπανση
- Ενότητα 14: Αστική Όχληση 2: Οσμορύπανση, φωτορύπανση, θέρμο-υγρορύπανση
- Ενότητα 15: Αρχαιολογικοί χώροι/ Χώροι ιστορικής αξίας/ Μνημεία κληρονομιάς
- Ενότητα 16: Διαχείριση ακραίων συνθηκών: κινδυνων πλημμύρας, παράκτιες πλημμύρες και θαλάσσιες καταιγίδες
- Ενότητα 17: Ξηρασία
- Ενότητα 18: Ερημοποίηση
- Ενότητα 19: Ενέργεια: κατανάλωση και διαχείριση
- Ενότητα 20: Πράσινη Δόμηση

Συγγραφείς του Εγχειριδίου

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο του LitusGo αναπτύχθηκε από την ομάδα εργασίας εκπαιδευτικού υλικού του LitusGo:

Για τη συγγραφή των Ενότητων 1, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 εργάστηκε η επιστημονική ομάδα του συντονιστή του έργου ISOTECH Ltd. Κύριοι συγγραφείς: Ξένια Ι. Λοϊζίδου, Πολιτικός Μηχανικός/ Ακτομηχανικός και Μιχάλης Ι. Λοϊζίδης, Χημικός Μηχανικός/ Μηχανικός Περιβάλλοντος.

Για τη συγγραφή των ενότητων 3, 4, 5, 10, 11, 15, 20 εργάστηκε η επιστημονική ομάδα της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού/ Πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ. Κύριοι συγγραφείς: Γεωργία Κίκου, Γεωγράφος, Msc Περιβαλλοντολόγος, Υπεύθυνη Προγράμματος ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ, Αλέξανδρος Μουταφτσής, Οικονομολόγος Msc Περιβαλλοντολόγος, Λεωνίδας Οικονομάκης, Διεθνείς κ Ευρωπαϊκές Σπουδες, MA International Development.

Για τη συγγραφή της Ενότητας 2 εργάστηκε η επιστημονική ομάδα του Κέντρου Μελετών και Έρευνας ΑΚΤΗ. Κύριος Συγγραφέας: Κυριακή Δημητρίου, MSc European Studies. Η ΑΚΤΗ ήταν υπεύθυνη για την επιμέλεια των ενότητων, με συντονιστή τον Κωνσταντίνο Γεωργιάδη (MSc στην Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παρακτίων Ζωνών). Το δημιουργικό της έντυπης μορφής σχεδιάστηκε από την Αναστασία Γεωργίου, απόφοιτο Καλών Τεχνών (MA Sustainable Design).

Ο Dr Alan Pickaver, εκ μέρους του εταιρίου EUCC, ήταν ο υπεύθυνος για τον έλεγχο ποιότητας του περιεχομένου των ενότητων.

Οι Εταίροι του LitusGo:

Το εταιρικό σχήμα αποτελείται από εκπροσώπους των κυριότερων κοινωνικών εταίρων που δραστηριοποιούνται στις παράκτιες περιοχές: μικρομεσαίες επιχειρήσεις, Σύμβουλοι, ΜΚΟ και Τοπικές Αρχές.

Συντονιστής / Δικαιούχος:

ISOTECH Ltd. Ερευνητές / Σύμβουλοι Περιβάλλοντος
www.isotech.com.cy

Κύπρος:

Δήμος Πάφου www.pafos.org.cy

ΑΚΤΗ Κέντρο Μελετών και Έρευνας, www.akti.org.cy

Ελλάδα:

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού
www.ellet.gr / **Πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ,** www.egaio.gr

ONISIS - Ανάπτυξη διαδικτυακών εφαρμογών
www.onisis.gr

Μάλτα:

Ο Δήμος του Kirkop www.kirkop.gov.mt

Ολλανδία:

Οργανισμός EUCC – The Coastal & Marine Union www.eucc.net

Ενότητα 2

Συμμετοχή των κοινωνικών εταιρών και του κοινού στις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων

1| Θεωρητικό υπόβαθρο

Το δικαίωμα του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων που αφορούν στα περιβαλλοντικά θέματα, αναγνωρίστηκε και διασφαλίστηκε μέσω της Σύμβασης του Άρχους για την Πρόσβαση στην Πληροφόρηση, τη Συμμετοχή του Κοινού στη Λήψη Αποφάσεων και το Δικαίωμα Πρόσβασης στη Δικαιοσύνη για Περιβαλλοντικά Θέματα, η οποία υιοθετήθηκε στις 25 Ιουνίου το 1998. Η Σύμβαση του Άρχους είναι η πρώτη διεθνής συμφωνία η οποία συνδέει τα περιβαλλοντικά δικαιώματα των πολιτών με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Σύμβαση δίνει έμφαση στην ανάγκη για ενεργό συμμετοχή των πολιτών όπως και στην πρόσβαση στην πληροφόρηση που κατέχουν οι δημόσιες αρχές. Αναγνωρίζει επίσης, ότι η αειφόρος ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την εμπλοκή όλων των κοινωνικών εταιρών και εγείρει θέματα Κυβερνητικής αξιοπιστίας, διαφάνειας και ανταποκρισιμότητας. Από τότε, η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε δύο Οδηγίες και ένα Κανονισμό σε σχέση με τους τρεις πυλώνες της Σύμβασης του Άρχους που ενσωματώθηκαν στην εθνική νομοθεσία των Κρατών-Μελών. Περισσότερες πληροφορίες για την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με την Σύμβαση του Άρχους, όπως επίσης και για τον βαθμό εφαρμογής της σε κάθε Κράτος-Μέλος βρίσκονται στην ειδική ιστοσελίδα <http://ec.europa.eu/environment/aarhus>.

Προϋπόθεση για την συμμετοχή του κοινού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι η πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση. Σύμφωνα με την Σύμβαση:

- Οι δημόσιες αρχές ανταποκρίνονται στις εκκλήσεις με αντίγραφα των πρωτότυπων εγγράφων και στην μορφή που ζητήθηκαν, χωρίς κατ' ανάγκη να δηλώνεται ο λόγος από το πρόσωπο που ζητά την πληροφορία.
- Η πληροφορία θα πρέπει να είναι διαθέσιμη εντός ενός μηνός από την ημερομηνία που ζητήθηκε.
- Άρνηση παροχής πληροφόρησης μπορεί να γίνεται μόνο για συγκεκριμένους λόγους (π.χ. θέμα εθνικής άμυνας, δημόσιας ασφάλειας, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, κ.τ.λ.)
- Θα πρέπει να γίνονται πρακτικές διευθετήσεις για τη συλλογή και διάχυση των πληροφοριών (λίστες δημόσιας πρόσβασης, εγγραφές, σημεία επαφής, ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων κ.τ.λ.).
- Θα πρέπει να αναπτυχθούν μηχανισμοί που να εξασφαλίζουν στους καταναλωτές την παροχή ικανοποιητικής πληροφόρησης για τα προϊόντα.
- Θα πρέπει επίσης να δημιουργηθούν εθνικά ηλεκτρονικά συστήματα απογραφής περιπτώσεων ρύπανσης, στα οποία να έχει πρόσβαση το κοινό.

Σε σχέση με τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων, η Σύμβαση του Άρχους δίνει έμφαση στην πληροφόρηση του κοινού μέσω δημόσιας ανακοίνωσης ή και προσωπικά, η οποία θα πρέπει να γίνεται στα πολύ αρχικά στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για δράσεις που αφορούν στο περιβάλλον, με ικανοποιητικό, ακριβή και αποδοτικό τρόπο:

- Θα πρέπει να παρέχεται πληροφόρηση σε σχέση με την προτεινόμενη δράση, την φύση της πιθανής απόφασης, την υπεύθυνη Αρχή, την διαδικασία (πότε ξεκινά, δυνατότητες συμμετοχής, χρόνος και τόπος, πού είναι διαθέσιμη η πληροφορία ή πού μπορούν να υποβληθούν σχόλια, και τι περιβαλλοντική πληροφόρηση είναι διαθέσιμη), όπως και εάν η δράση υπόκειται σε ΜΠΕ (Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων).
- Θα πρέπει να δίνεται ικανοποιητικός χρόνος ώστε να επιτρέψει στο κοινό να πληροφορηθεί, να προετοιμαστεί και να συμμετέχει.
- Η συμμετοχή του κοινού θα πρέπει να ξεκινά όταν όλες οι επιλογές είναι ανοικτές.
- Να διασφαλίζεται Δημόσια πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες σχετικές με τη λήψη αποφάσεων, περιλαμβανομένων των πληροφοριών για αναμενόμενα απόβλητα και αέριους ρύπους όπως και σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- Οι διαδικασίες που θα υιοθετηθούν θα πρέπει να επιτρέπουν στο κοινό να υποβάλει σχόλια, πληροφορίες και απόψεις.

- Θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι το αποτέλεσμα της συμμετοχικής διαδικασίας θα λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στην λήψη της απόφασης.
- Το κοινό να ενημερώνεται για την απόφαση και το κείμενο της απόφασης να είναι διαθέσιμο στους ενδιαφερόμενους μαζί με τις απαραίτητες εξηγήσεις.
- Θα πρέπει να εξασφαλίζεται η συμμετοχή του κοινού στην ετοιμασία σχεδίων, προγραμμάτων, πολιτικών, κανονισμών κ.τ.λ. που αφορούν στο περιβάλλον.

Επιπρόσθετα, οι δύο σχετικές Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις Περιβαλλοντικές Μελέτες (οι Οδηγίες για τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Στρατηγικές Περιβαλλοντικές Μελέτες) έχουν ως κοινή αρχή να διασφαλίσουν ότι η συμμετοχή του κοινού είναι αναπόσπαστο μέρος της ίδιας της διαδικασίας των μελετών και ότι οι ανησυχίες και προβληματισμοί του κοινού ενσωματώνονται στις μελέτες. Κατά συνέπεια οι δύο αυτές Οδηγίες θεωρούνται κρίσιμα εργαλεία για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης. Για περισσότερες πληροφορίες:

<http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm>.

Το ερώτημα που προκύπτει αβίαστα στο μυαλό των ανθρώπων που λαμβάνουν τις αποφάσεις, είναι «γιατί να εμπλακεί το κοινό»; Οι άνθρωποι αυτοί πολλές φορές πρέπει να δράσουν άμεσα ώστε να αποτρέψουν ή να λύσουν κάποιο επείγον πρόβλημα σχετικό με κάποιο περιβαλλοντικό θέμα ή θέμα δημόσιας υγείας και έχουν να αντιμετωπίσουν τις γραφειοκρατικές διαδικασίες, αντικρουόμενες νομοθεσίες και συμφέροντα, περιορισμένους προϋπολογισμούς και την δυσaréσκεια των κοινωνικών εταίρων. Που θα βρεθεί ο χρόνος και το χρήμα να ενημερωθεί και να καταρτιστεί ο κόσμος, ειδικά σε ένα επιστημονικό θέμα όπως η Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης και η κλιματική αλλαγή ώστε να μπορέσει το κοινό να αντιπροσωπευθεί με ίσους όρους στην διαδικασία λήψης αποφάσεων;

Ο στόχος αυτής της ενότητας είναι να παρουσιαστούν τα πιθανά προβλήματα τα οποία μπορεί να προκύψουν από την μη επιτυχή αναγνώριση και εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων-κλειδιά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και να δοθούν κάποιοι μέθοδοι εμπλοκής και καλά παραδείγματα εφαρμογής της συμμετοχικής διαδικασίας. Σκοπός είναι η προβολή της σημασίας της εμπλοκής του συνόλου των κοινωνικών εταίρων και των μακροπρόθεσμων ωφελημάτων που προκύπτουν από την συμμετοχή του κοινού.

Η συμμετοχικές διαδικασίες απαιτούν προσεκτικό σχεδιασμό, χρόνο και κόστος, όπως επίσης και μακροχρόνια δέσμευση εκ μέρους των εταίρων, διαπραγματεύσεις και πολλές φορές συμβιβασμούς με αποτέλεσμα αλλαγές στους αρχικούς σχεδιασμούς. Κατά συνέπεια, υπάρχουν περιπτώσεις που οι εθνικοί και δημόσιοι φορείς μπορεί να εμφανίζονται απρόθυμοι να ενημερώσουν και να εμπλέξουν τους κοινωνικούς εταίρους και το κοινό στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Παρόλα αυτά, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν σε σχέση με την ανάπτυξη και εφαρμογή έργων προστασίας και διαχείρισης της φύσης, καταδεικνύουν ότι η συμμετοχή του κοινού είναι μονόδρομος για την εξασφάλιση νομικά αποδεκτών αποφάσεων και αειφόρων πρωτοβουλιών.

Η αποτυχία αναγνώρισης και εμπλοκής των τοπικών εταίρων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ενδέχεται να οδηγήσει σε έντονες αντιπαραθέσεις οι οποίες να προκαλέσουν χρόνιες καθυστερήσεις ακόμα και ακύρωση του έργου.

Στα παραδείγματα που παρατίθενται πιο κάτω οι τοπικές αρχές απέτυχαν να αναγνωρίσουν τους κοινωνικούς εταίρους-κλειδιά με αποτέλεσμα οι ανησυχίες των άμεσα εμπλεκομένων να μην ληφθούν υπόψη στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Η περίπτωση των Λιβαδειών

Η Κυπριακή Κυβέρνηση πρότεινε την ανάπτυξη μίας μονάδας καθαρισμού τριτοβάθμιας επεξεργασίας αποβλήτων με τη χρήση συστήματος αντίστροφης όσμωσης στην περιοχή Λιβαδειών (επαρχίας Λάρνακας). Το καθαρό νερό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην άρδευση των εδώδιμων καλλιεργειών και η εναπομένουσα άλμη δυνητικά να εναποτεθεί στην πλησιέστερη θαλάσσια περιοχή, 500 μέτρα μέσα από την ακτή.

Η Κυβέρνηση κατάφερε να εξασφαλίσει την αρχική έγκριση της εμπλεκόμενης Κοινοτικής Αρχής για να προχωρήσει με το έργο. Οι εμπλεκόμενοι κοινωνικοί εταίροι και το επηρεαζόμενο κοινό όμως δεν αναγνωρίστηκαν, ούτε τους ζητήθηκαν οι απόψεις τους με αποτέλεσμα σημαντικά θέματα που επηρέαζαν τους κοινωνικούς εταίρους, να έχουν παραβλεφθεί από την μελέτη. Οι κοινωνικοί εταίροι οι οποίοι ήταν κυρίως ξενοδόχοι, ιδιοκτήτες εστιατορίων και παραθεριστικών επαύλεων που βρίσκονται κοντά στην συγκεκριμένη ακτή εναντιώθηκαν στην απόφαση, θεωρώντας μια τέτοια εγκατάσταση καταστροφική για τον τουρισμό. Δήλωσαν δυναμικά την πρόθεση τους να κινηθούν νομικά ενάντια στην υλοποίηση του έργου. Το έργο έχει προσωρινά παγώσει.

Σε μια άλλη περίπτωση, την περίπτωση της χωροθέτησης χωματερής στο χώρο της Κοινότητας Λυμπιών, η Κυβέρνηση απέτυχε να εμπλέξει από την αρχή της διαδικασίας λήψης αποφάσεως το κοινό:

Η περίπτωση των Λυμπιών

Η εθνική απόφαση για την κατασκευή χώρου υγειονομικής ταφής και επεξεργασίας των αστικών απορριμμάτων όλης της Επαρχίας Λάρνακας σε περιοχή κοντά στην κοινότητα Λυμπιών, δημιούργησε μεγάλες αντιδράσεις και διαδηλώσεις αντίθεσης στο έργο από τους κατοίκους των Λυμπιών. Οι κάτοικοι δεν ενημερώθηκαν από την αρχή ούτε τους ζητήθηκαν οι απόψεις τους. Δεν λήφθηκαν επίσης υπόψη οι ανησυχίες των κοινωνικών εταίρων για τα θέματα υγείας, ποιότητας ζωής και αξίας της γης. Το κοινό ενημερώθηκε όταν ήδη είχε παρθεί η απόφαση για την χωροθέτηση της χωματερής και αυτό προκάλεσε αμέσως έντονες αντιδράσεις. Κατά συνέπεια, αφού η κατασκευή ήταν συγχρηματοδοτημένη από την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν δεν έγιναν σύμφωνα με τις πρόνοιες που περιλαμβάνονται στις Οδηγίες για τις Περιβαλλοντικές Μελέτες, η οικονομική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση, πάγωσε. Το πρόβλημα ξεπεράστηκε με την δημιουργία μιας διαπραγματευτικής επιτροπής η οποία αποτελείτο από μέλη της Κοινοτικής Αρχής και ανεξάρτητους επιστήμονες/συμβούλους οι οποίοι δρούσαν ως αντιπρόσωποι της επηρεαζόμενης Κοινότητας. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λειτουργίας του εργοστασίου ολοκληρωμένης διαχείρισης-χώρου υγειονομικής ταφής, η επιτροπή αυτή ανάλαβε την ευθύνη της επιτήρησης και αξιολόγησης των διαδικασιών που ακολουθούνται, με στόχο να εξασφαλιστεί ότι όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας που αφορούν στην υγεία και ποιότητα της ζωής των κατοίκων, θα εφαρμοστούν. Και με αυτή τη δέσμευση, καθησυχάστηκαν οι κάτοικοι και σταμάτησαν οι αντιδράσεις.

Μέθοδοι εμπλοκής των κοινωνικών εταίρων και του κοινού

Δεν υπάρχει συνταγή επιτυχίας για την εμπλοκή όλων των κοινωνικών εταίρων και δεν διαθέτουν όλοι τους τις ίδιες γνώσεις, ικανότητες και τα μέσα για να συμμετέχουν. Το κοινό και οι επηρεαζόμενοι κάτοικοι μπορούν να εμπλακούν άμεσα μέσω ανοικτών διαδικασιών ώστε να μπορέσουν να εκφράσουν τις ανησυχίες και τις απόψεις τους ή μπορούν να αντιπροσωπευτούν έμμεσα μέσω επιτροπών και δομημένων συναντήσεων των μελών των Τοπικών Αρχών με συμβούλους/ ειδικούς επιστήμονες, Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς κ.τ.λ.

- Ένα καλό ξεκίνημα στη συμμετοχική διαδικασία θα μπορούσε να είναι η διοργάνωση μιας ανοιχτής συνάντησης για πληροφόρηση των κατοίκων της κάθε Κοινότητας που επηρεάζεται από το έργο, σε συνεργασία με την Τοπική Αρχή. Τέτοιου είδους συναντήσεις θα πρέπει να οργανώνονται ενωρίς στην διαδικασία όταν όλες οι επιλογές είναι ανοιχτές, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να έχουν την δυνατότητα να πληροφορηθούν και να εκφράσουν ελεύθερα τις σκέψεις και τις ανησυχίες τους.
- Σύντομες συνεντεύξεις των μελετητών με ομάδες ανθρώπων με συγκεκριμένες ευαισθησίες μπορούν επίσης να διοργανωθούν με στόχο την πληροφόρηση και την αναγνώριση πιθανών μελλοντικών προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν, όπως επίσης και των προσδοκιών των κατοίκων από την υλοποίηση

του έργου. Συνεντεύξεις με ευυπόληπτους πολίτες ή και ανθρώπους με επιρροή στην Κοινότητα μπορούν να βοηθήσουν στην αναγνώριση τοπικών ιδιαιτεροτήτων και στη συλλογή σημαντικών στοιχείων για τη διαδικασία.

- Η δημιουργία και ευρεία διάχυση οπτικοακουστικού υλικού, χαρτών και έντυπου πληροφοριακού υλικού σε απλή φιλική για το χρήστη μορφή, μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού από τις Εθνικές Αρχές.
- Για την καλύτερη κατανόηση και οπτικοποίηση του έργου, μπορούν να οργανωθούν επισκέψεις στο πεδίο προσκαλώντας το εμπλεκόμενο κοινό, ενδιαφερόμενες κοινωνικές ομάδες, αντιπροσώπους της Τοπικής Αρχής και ειδικούς.
- Χρήσιμα εργαλεία για πρόσβαση στο ευρύτερο κοινό αποτελούν οι ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, τα άρθρα σε τοπικές και εθνικής εμβέλειας εφημερίδες δίνοντας την δυνατότητα για ερωτήσεις και διάλογο.
- Οι Αρχές θα πρέπει να δημιουργήσουν και να συντηρούν ηλεκτρονικά εργαλεία, βάσεις δεδομένων και σημεία επαφής στα οποία το κοινό θα έχει εύκολη πρόσβαση στις πληροφορίες που σχετίζονται με το έργο και στις διαδικασίες που ακολουθούνται.

Επιτυχημένη συμμετοχή του κοινού

Όταν πρόκειται για ένα έργο προστασίας της φύσης και διαχείρισης του περιβάλλοντος, η εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων και η συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, μπορεί να εξασφαλίσει δημοκρατικές διαδικασίες, όπως και νομιμοποίηση και αποδοχή των δράσεων που θα υιοθετηθούν από το κοινό, ακόμα και από αυτούς που μπορεί να διαφωνούν και να αντιτίθενται στο έργο. Η συμμετοχή του κοινού μπορεί να θεωρηθεί αποτελεσματική και επιτυχημένη στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Το ενδιαφερόμενο κοινό έχει ενημερωθεί, κατανοεί και αναγνωρίζει τις δυνατότητες και τα ωφελήματα που θα προκύψουν από την υλοποίηση του έργου.
- Οι εμπλεκόμενοι κάτοικοι και κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν ή αντιπροσωπεύονται στις συναντήσεις για λήψη αποφάσεων και έχουν την δυνατότητα να εκφράσουν απόψεις σε σχέση με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του έργου.
- Οι ντόπιοι οι οποίοι επηρεάζονται από την υλοποίηση του έργου έχουν την ευκαιρία να συμβάλουν θετικά στην διαδικασία με την παροχή τοπικών πληροφοριών, γνώσεων και εμπειριών σε πρώιμη φάση της μελέτης/διαδικασίας.
- Μέσω της συμμετοχικής διαδικασίας το έργο προσαρμόζεται, αλλάζει και βελτιώνεται.
- Δημιουργούνται καινούριες κοινωνικές ομάδες με ειδικά ενδιαφέροντα και ανησυχίες που σχετίζονται με το προτεινόμενο έργο, όπως και καινούριες ευκαιρίες εργοδότησης για τους

ντόπιους ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του έργου.

- Οι κοινωνικοί εταίροι και οι Τοπικές Αρχές που επηρεάζονται, αντιπροσωπεύονται στην επιτροπή διαχείρισης του έργου και η γνώμη τους λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά την εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση του έργου.

Βιβλιογραφία / Χρήσιμες Πληροφορίες:

---

1. The United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters , 25 June 1998, Aarhus
2. European Commission, (1999), Towards a European Integrated Coastal Zone Management (ICZM) Strategy: General Principles and Policy Options.
3. O'Connor R.E, Anderson P.J., Fisher A. and Bord R.j., (2000) Stakeholder involvement in climate assessment: bridging the gap between scientific research and the public. Climate research 14: 255-260
4. WWF, (2003), Επιλεγμένα εργαλεία συμμετοχικών διαδικασιών και μερικά παραδείγματα από τη διαχείριση υδάτινων πόρων.

www.litusgo.eu

2012

ISBN set 978-9963-720-22-4

ISBN 978-9963-720-25-5